

HET WATERBELEID IN VLAANDEREN IN HET KADER VAN DE ALGEMENE MILIEUPROBLEMATIEK

F. VAN SEVENCOTEN
Administrateur-generaal
Vlaamse Milieumaatschappij

INLEIDING

Deze studiedag geeft mij de gelegenheid om de taken van de VMM m.b.t. het waterzuiveringsbeleid in Vlaanderen nader toe te lichten en deze te situeren in de algemene milieuproblematiek.

Waterzuivering is geen doel op zich, het is een van de middelen om de algemene doelstelling van het globale waterbeheer te realiseren, die erin bestaat om "het welzijn te verhogen van de samenleving in een bepaald gebied als geheel, door het beschermen en beheren van het milieu voor de huidige en toekomstige generaties".

Om deze doelstelling te bereiken dienen voortdurend beslissingen genomen waarbij de zgn. maatschappelijke, natuurlijke en kunstmatige elementen van het waterbeheer met mekaar in overeenstemming moeten zijn.

Tussen deze elementen bestaan permanent belangenconflicten, zowel op het niveau van een ganse staat of in een bepaalde geografische regio als binnen een bepaalde industriële sector of binnen het geheel van de economische activiteiten.

Zo kan er voor een bepaald gebied een gelijktijdige behoefte bestaan aan:

- afvoermogelijkheden voor het afvalwater
- goede kwaliteit van het oppervlaktewater
- voldoende en gezond drinkwater
- een economisch rendabele landbouwproductie.

Voor de oplossing van deze belangenconflicten in de watersector dient de overheid technische en bestuurlijke maatregelen te nemen op het vlak van de waterbeheersing, waterzuivering, drinkwaterproductie, normering, heffingen, enz.

Zij moet een beleid voeren dat duurzaam is, wat betekent dat alle elementen met me-

kaar in overeenstemming moeten zijn en dat het ten goede moet komen niet alleen aan de huidige maar ook aan de volgende generaties.

Aan deze doelstelling is bijvoorbeeld zeker niet voldaan indien maatregelen er enkel toe leiden dat de waterlopen van een 'behoorlijke' kwaliteit zijn én het grondwater niet verontreinigd wordt. Er dient daarenboven en tegelijk voor gezorgd dat de luchtkwaliteit door deze maatregelen niet verslechtert en dat de verontreiniging van de bodem of het afvalprobleem niet toeneemt.

Ook mag het geheel van de economische, industriële of sociale activiteiten van een samenleving niet zonder meer worden stopgezet.

Het moet duidelijk zijn dat, gezien de verwevenheid en complexiteit van de verschillende maatschappelijke, natuurlijke en kunstmatige elementen die ieder op hun eigen manier inwerken op het waterbeheer, alleen een geïntegreerde aanpak van deze elementen en het wegwerken van hun onderlinge conflicten tot een realisatie van de doelstelling leidt.

Het beleid van de overheid moet deze integratie realiseren door het opmaken van lange termijnplannen en programma's waarbij iedere doelgroep, iedere betrokkene wordt gewezen op zijn of haar verantwoordelijkheid terzake.

Het beleid van de overheid moet er ook in voorzien dat de bevolking en de doelgroepen op een wetenschappelijk onderbouwde wijze worden geïnformeerd over de evolutie van de kwaliteit van het milieu, dat de financiële middelen optimaal worden aangewend en dat uiteindelijk tegen een vooropgestelde datum waarneembare resultaten worden bereikt.

HOE KAN NU IN VLAANDEREN HET WATERZUIVERINGSBELEID GEKADERD WORDEN IN EEN BREDER GEHEEL ?

Het waterzuiveringsbeleid in Vlaanderen

heeft als juridische basis, de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging gewijzigd en aangevuld o.a. door het decreet "Bestuurlijk Beleid" van 21 december 1990. In dit verband werden aan de VMM volgende taken en opdrachten toegewezen:

- het opmaken van AWP's (Algemene Waterzuiveringsprogramma's) op alle niveaus voor het Vlaamse Gewest;
- de uitbouw en exploitatie van verschillende meetnetten (o.a. een meetnet voor de kwaliteit van de omgevingslucht, het oppervlaktewaterkwaliteitsmeetnet, het afvalwatermeetnet);
- de jaarlijkse inventarisatie van de emissies in lucht en oppervlaktewater;
- de jaarlijkse opstelling van de vuilvrachtenbalans per stroom- en rivierbekken;
- het jaarlijks opstellen van investeringsprogramma's voor de zuivering van afvalwater van de openbare riolen;
- de advisering van milieuvergunningaanvragers;
- het vaststellen en het innen van de heffing op lozing van verontreinigd afvalwater.

Het toekomstig waterzuiveringsbeleid zal zich moeten kaderen binnen volgende algemene plannen:

1. Er is vooreerst het toekomstproject "Vlaanderen - Europa 2002" van de Vlaamse regering dat twee aspecten omvat: 'Beter Leven in Vlaanderen 2002' en 'Beter besturen in Vlaanderen 2002'. Beide aspecten worden momenteel in opdracht van de Vlaamse regering uitgewerkt in een 'Strategisch Plan voor Vlaanderen' waar de diverse doelstellingen en actiemiddelen voor de verschillende deelgebieden die met 'leven' en 'besturen' te maken hebben, worden samengebracht en op mekaar afgestemd.

Het is evident dat het Strategisch Plan Vlaanderen, waarin met de coherentie en

de afweging van de strategische belangen tussen de verschillende deelgebieden van onze samenleving (werken - recreatie - wonen - leefmilieu - gezondheid - internationale positie - enz.) is rekening gehouden, de krachtlijnen zal aangeven binnen dewelke het milieubeleidsplan zal dienen opgemaakt.

2. Recent keurde de Vlaamse regering op voorstel van de Vlaamse Minister van Leefmilieu het voorontwerp van decreet goed dat de algemene bepalingen inzake milieubeleid omvat. Met dit ontwerp van decreet, dat voorziet in een vijfjaarlijks "Milieubeleidsplan", een tweejaarlijks "Milieurapport" en een jaarlijks "Milieujaarprogramma", is de juridische basis gelegd voor de opmaak van het toekomstige milieubeleid in Vlaanderen.

Als voorbereiding tot het eerste geïntegreerd milieubeleidsplan voor Vlaanderen werd recent onder de coördinatie van de VMM het eerste milieurapport "Leren om te keren" opgemaakt, waardoor de wetenschappelijke basis is gelegd voor de beschrijving van de staat van het leefmilieu in Vlaanderen en tevens de aanzet is gegeven voor een eerste toekomstverkenning.

Daarnaast werden zes sectorale plannen gemaakt (water - lucht - geluid - natuur - bodem en open ruimte) die zich, samen met het afvalstoffenplan, lenen tot de opstap naar de opmaak van een geïntegreerd milieubeleid.

Het is op basis van zulk geïntegreerd milieubeleidsplan dat ieder jaar milieujaarprogramma's zullen opgemaakt worden die de concrete acties alsook de hiervoor noodzakelijke financiële middelen zullen bevatten.

Het algemeen milieubeleidsplan zal de randvoorwaarden vastleggen waarbinnen het toekomstig waterbeleid en vervolgens waterzuiveringsbeleid dient gevoerd. Dit beleid zal in essentie neerkomen op het voeren van een "integraal waterbeheer".

3. In Vlaanderen bestaat reeds een lange traditie inzake de zuivering van de oppervlaktewateren per bekken.

In de wet van maart 1971 reeds, houden de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, werd namelijk een waterzuivering per stroombekken voorgeschreven. Alhoewel toen reeds de kiemen van een bekkengericht beleid aanwezig waren, kan bezwaarlijk geclaimd worden dat dit veel te maken had met integraal waterbeheer zoals we dit vandaag begrijpen. Nu, anno 1994, zijn de inzichten rond de werking per stroombekken dan ook enigszins gewijzigd.

Het zal geen verwondering wekken dat de overwegend slechte toestand van de oppervlaktewateren in Vlaanderen er de overheid toe verplicht de aandacht in de eerste plaats te richten naar de sanering van de waterlopen met de klemtoon op de waterkwaliteit.

Het zou inderdaad getuigen van weinig zin voor realiteit de inspanningen te concentreren op de installatie van vistrappen of de wederinvoering van de otter - om het bij deze voorbeelden te houden - als de basis-omstandigheden, zijnde een voldoende waterkwaliteit, niet aanwezig zijn.

Ondanks deze belangrijke en levensnoodzakelijke klemtoon op het aspect waterkwaliteit, is eenieder er meer en meer van overtuigd geraakt dat de zorg voor waterkwaliteit moet gecombineerd worden met de zorg voor waterkwantiteit, en dat bovendien een integratie met andere beleidsdomeinen zoals de ruimtelijke ordening en het natuur- en landschapsbehoud onontbeerlijk is.

Teneinde een goede samenwerking mogelijk te maken tussen alle betrokkenen bij het beleid, zowel inzake waterkwaliteitsbeheer, waterkwantiteitsbeheer en natuurbehoud, en dit zowel op gewestelijk, provinciaal als lokaal vlak, werd in Vlaanderen in 1990 het initiatief genomen tot de oprichting van 10 bekkencomités, met als doelstelling een gecoördineerde aanpak te verzekeren van het waterbeheer per rivierbekken of per stroomgebied.

Van deze bekkencomités maken deel uit: de bevoegde administraties, de betrokken gemeenten en provincies, en - afhankelijk van de te behandelen onderwerpen - de regionale sociale organisaties en natuur- en milieuverenigingen.

In zijn beleidsbrief van oktober 1992 gaf Minister De Batselier opdracht deze hydrografisch gestructureerde bekkencomités om te vormen tot overlegplatforms voor alle betrokken partijen, zodat onder leiding van deze bekkencomités per deelstroombekken een resultaatgericht integraal waterbeheer wordt gerealiseerd met het oog op het herstel van het rivierecosysteem. Via dit overleg moet een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen tot stand gebracht worden, waarbij de nodige keuzes moeten gemaakt worden in functie van de financiële mogelijkheden en van de relevantie voor het milieu. De opdracht en de taak van deze comités diende wettelijk geregeld te worden, onder meer om de medewerking van de verschillende administraties afdwingbaar te maken.

Momenteel is deze juridische basis in opmaak. Door de Commissie tot herziening van het milieurecht werd, onder het voorzitterschap van Professor Bocken, het voorontwerp "rivierbekkencreeet" opgemaakt, dat momenteel bij de Vlaamse regering is ingediend.

Dit beoogt een integraal waterbeheer tot stand te brengen waarbij naar multifunctionaliteit wordt gestreefd.

De doelstellingen van het integraal waterbeheer zoals geformuleerd in het voorontwerp van decreet zijn :

- de bescherming of herstel van de waterkwaliteit, derwijze dat de gestelde milieukwaliteitsnormen van de oppervlaktewateren worden bereikt ;

- vandaag bestaan er fysico-chemi-

sche kwaliteitsnormen voor vier verschillende functies van de waterloop: viswater, zwemwater, schelpdierwater en productie van drinkwater en normen voor basiskwaliteit

- iedere waterloop is sinds 1987 bij besluit van de Vlaamse regering ingedeeld in één van deze functies

- het zuinig en rationeel gebruik van de watervoorraden en het terugdringen van de risico's op verdroging ;

- hierbij wordt het globaal watersysteem voor ogen gehouden, dat bestaat uit de onderling verbonden systemen grondwater en oppervlaktewater en dat hoofdzakelijk functie is van factoren als klimaat, bodem, geografische situering en landgebruik

- de mate waarin het grondwater en het oppervlaktewater mekaar beïnvloeden bepaalt zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het rivierwater

- de organisatie van de waterbeheersing van het openbaar hydrografisch net;

- het beheer van de afwatering moet rekening houden met de verschillende gebruiks- en ecologische functies van de rivieren

- in het verleden werden maar al te vaak ten behoeve van transport, landbouw of huisvesting civiel- en cultuurtechnische ingrepen gerealiseerd zoals sluisen, stuwen, rechttrekkingen, oeverversterkingen enz. die de natuurlijkheid van de waterlopen sterk hebben aangetast en in vele gevallen de kwaliteit en de kwantiteit (piekdebieten) negatief hebben beïnvloed

- de organisatie van het waterbeheer en het beheer van de waterlopen in functie van het behoud en het herstel van ecologische waarden ;

- bij de ecologisch gerichte kwaliteitsdoelstellingen die momenteel in opmaak zijn, wordt ervan uitgegaan dat organismen die lage eisen stellen aan het milieu blijvend kunnen voorkomen in de waterloop en dat daarnaast de migratie van zeldzame soorten mogelijk wordt gemaakt

- ecologische kwaliteitsdoelstellingen omvatten naast normen voor de fysico-chemie ook een omschrijving van de structuurkenmerken van de waterloop zoals debiet, diepte, sedimenttransport en oeverbegroeiing.

Bij het voeren van dit integraal waterbeheer wordt rekening gehouden met :

- de ecologische functies en de gebruiksfuncties van het water en de daarmee verbonden ecosystemen ;

- de huidige en toekomstige ontwikkelingen in de onderscheiden rivierbekkens;

- het onderling verband tussen het water en de andere onderdelen van het milieu ;

- het onderling verband tussen grondwater en oppervlaktewater ;

- het onderling verband tussen de waterkwaliteit en de waterkwantiteit.

Tenslotte moeten de in voorontwerp "rievierbekkendecreet" voorziene bekkencolleges kunnen fungeren als effectief overlegplatform door een wettelijke regeling van de participatie van de werkgevers- en werknemersorganisaties en de milieuverenigingen, naast de drinkwatermaatschappijen en de lokale, provinciale en gewestelijke administraties.

Samenvattend kan gesteld worden dat de basis voor een duurzaam integraal waterbeheer in Vlaanderen is gelegd, en dat de bereidheid bestaat hieraan daadwerkelijk invulling te geven. Eens dit aanwezig is, is de stap naar integraal grensoverschrijdend stroomgebiedbeheer makkelijker te zetten. Dit ligt trouwens volkomen in de lijn van de evolutie die op dat vlak internationaal valt waar te nemen en die door de Vlaamse regering effectief wordt ondersteund. Op het inhoudelijke vlak kan in dit verband verwezen worden naar het voorstel voor een EG-Richtlijn inzake de ecologische waterkwaliteit, waarbij aan de lidstaten gevraagd wordt om maximaal haalbare ecologische waarden voor al hun oppervlaktewateren vast te leggen. Deze waarden zouden hoofdzakelijk betrekking hebben op de levensgemeenschappen in de oppervlaktewateren en op hun habitats.

4. Keren we nu terug naar het waterkwaliteitsbeleid dat ik daarstraks in mijn aanloop tot het integraal waterbeheer reeds vermeld heb.

Ik zei toen dat de klemtoon van het waterbeleid tot nu toe en dit om evidente redenen, steeds bij de kwaliteit heeft gelegen. Het beleid in dit verband wordt bepaald en weergegeven in de zogenaamde AWP II's (Algemene waterzuiveringsprogramma's) die door de Vlaamse Milieumaatschappij per hydrografisch bekken worden opgemaakt.

Hierin worden de noodzakelijke maatregelen uitgewerkt om zo snel mogelijk in de Vlaamse waterlopen de basisomstandigheden te scheppen waarbij een voldoende waterkwaliteit aanwezig is.

Dit beleid is in hoofdzaak gesteund,

- enerzijds op de door de Vlaamse regering toegekende functies aan de waterlopen en de hiermee vastgelegde kwaliteitsobjectieven en
- anderzijds op een aantal internationale richtlijnen en milieuovereenkomsten. Hiervan zijn de belangrijkste:
- de EU-richtlijnen en het 5de Actieprogramma
- het Verdrag van Parijs (OSPARCOM)
- de Internationale Noordzee - conferenties (NSC)
- de OESO
- het Internationale Verdrag van Helsinki m.b.t. de grensoverschrijdende waterlopen
- de agenda 21 van de Verenigde Naties (UNCED '92)

Tot op heden zijn door de VMM reeds 8 van de 45 AWP II's opgemaakt, m.n. het AWP II Dender - Mark, Boven-Demer, Kleine-Nete, IJzer - Handzamevaart en Boven-Schelde - Zwalm. Van de overige AWP's die momenteel in opmaak zijn, zal overeenkomstig de planning tegen eind dit jaar een eerste versie bestaan.

In deze programma's wordt per subhydrografisch bekken de huidige kwaliteit van de waterlopen en de vuilvracht geloozd door de verschillende doelgroepen (bevolking, landbouw en industrie) geïnventariseerd. Door een vergelijking tussen de vuilvracht die het bekken kan dragen en de vuilvracht die het te incasseren krijgt wordt de te realiseren vuilvrachtvermindering berekend. Deze vuilvrachtvermindering vormt de basis voor de opmaak van een waterzuiveringsprogramma waar de verschillende maatregelen worden opgesomd die de betrokken doelgroepen dienen te nemen opdat de kwaliteitsdoelstellingen kunnen worden bereikt.

Bij de opmaak van het AWP staat dus de relatie tussen emissie (lozingen) en immissie (waterkwaliteit) centraal en worden volgende kenmerken onderscheiden:

- behoefte aan oppervlaktewater van een bepaalde kwaliteit (kwaliteitsdoelstellingen - internationale verplichtingen)
- bedreiging van de kwaliteit door verontreinigingsvrachten (welke doelgroepen zijn verantwoordelijk voor welk deel van de verontreiniging?)
 - puntbronnen van huishoudelijke lozingen
 - puntbronnen van industriële lozingen
 - diffuse bronnen (overbemesting - pesticiden)
- noodzakelijke acties voor de doelgroepen om de emissies te verminderen en de immissie te verbeteren
- creëren van een maatschappelijk draagvlak

Omwille van het feit dat de belangrijkste besluitvorming in dit proces per stroombekken of deelstroombekken dient te gebeuren wordt een onderscheid gemaakt tussen het AWP niveau I en het AWP niveau II.

Het niveau I omvat het grondgebied van het Vlaamse Gewest in z'n totaliteit en evalueert de oppervlaktewaterkwaliteit met de vooropgestelde kwaliteitsdoelstellingen, rekening houdend met de besluiten van het 'hogere' Integraal Waterbeheersplan en derhalve ook met deze van het op zijn beurt 'hogere' Algemeen Milieubeleidsplan.

Zoende zal worden vermeden dat waterzuiveringsmaatregelen in conflict komen met b.v. bepaalde opties inzake waterbeheersing of met bepaalde economische doelstellingen.

Omgekeerd zal het op die manier mogelijk zijn beslissingen inzake economische of stedenbouwkundige ontwikkeling te nemen zonder dat de oppervlaktewaterkwaliteit hierdoor in het gedrang komt.

De output van het AWP niveau I is de aanduiding van welke stroom- of deelstroombekkens prioritair dienen aangepakt en welke graad van verbetering hierin dient bereikt, voor welke waterkwaliteitsdoelstellingen.

M.a.w., het AWP I geeft voor heel het hydrografisch net per stroombekken de toelaatbare vuilvracht aan en de invloed van de deelbekkens op het hoofdstroombekken.

Op het niveau II wordt ieder van de 45 op niveau I aangeduide stroombekkens afzonderlijk behandeld. Hier wordt de beoogde verbetering van de waterkwaliteit bestudeerd en uitgewerkt door voor iedere doelgroep de inspanningen inzake waterzuiveringsmaatregelen en hun effect op de verbetering van de waterkwaliteit aan te geven.

Hieruit moet blijken in welke gebieden van het beschouwde deelstroombekken *hoe groot* de maatregelen zijn die dienen genomen en *door wie*.

M.a.w., het AWP II geeft in ieder stroombekken aan hoe groot de toelaatbare rest-emissies zijn om tot de toelaatbare vrachten te komen die bepaald zijn in het AWP I en welke maatregelen dienen genomen.

Deze maatregelen komen neer op het volgende:

● voor de landbouw

- de bemestingsnormen die bepaald werden in het ontwerp Mestactieplan zijn een absoluut minimum
- in een aantal gebieden is de situatie zelfs zodanig dat de stikstof- en fosforvracht die in de waterlopen terecht komt, zelfs mits het respecteren van deze Map-ontwerpnormen, groter is dan de toelaatbare vracht van de waterloop

● voor de industrie

de prioritaire bedrijven (dit zijn de bedrijven die samen meer dan 80% van de totale industriële vuilvracht lozen) moeten volledig zelf zuiveren en moeten hun afvalwater, mits te voldoen aan strenge normen, lozen in een geschikt oppervlaktewater:

- zuivering door het bedrijf zelf geeft een hoger zuiveringsrendement en lagere kost (geconcentreerd industrieel afvalwater i.p.v. verdunning met regenwater en huishoudelijk afvalwater)
- de aansluiting van industrieel afvalwater op een openbare zuiveringsinstallatie brengt onzekerheid mee m.b.t. de dimensionering van deze installatie (kans op onverwachte evoluties in de produktie van het bedrijf) en m.b.t. de zuiveringsrendementen (piekbelasting / voor de biologische zuivering gevaarlijke stoffen / zware metalen in het zuiveringsslib)

- een maximaal doorgedreven preventieve aanpak in het bedrijf zelf is op lange termijn een absolute noodzaak (toepassing van de BAT):

- end-of-pipe-technieken resulteren immers meestal in een afwenteling van het milieuprobleem van één compartiment op een ander (b.v. zuiverings-slib -> stortplaatsen / verbranding)
- het ontstaan zelf van milieubelastende stoffen dient zo veel mogelijk beperkt door toepassing van procesgeïntegreerde maatregelen.
- de heffing op de lozing van industrieel afvalwater moet een regulerend karakter krijgen: dit betekent dat het heffingsstarief zodanig moet zijn dat de te betalen heffing op termijn groter is dan de eigen zuiveringskost

- **voor de huishoudens**

- het voeren van een investeringsbeleid door:

- het gewest: investeringen in openbare RWZI's, collectoren, pompstations, persleidingen en prioritair riolen via de NV Aquafin (investeringsprogramma van ± 6 miljard BEF per jaar)

- de gemeenten : investeringen inzake uitbouw en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsnet

- de particulieren :

- financiering aansluiting van afvalwaters op het gemeentelijk rioleringsnet
- installatie van individuele voorbehandelingsinstallaties en/of de bouw van een eigen zuiveringsinstallatie

- andere participanten : bepaalde initiatieven van andere openbare instellingen zoals provincies, VLM en andere

- er dient een sluitende visie ontwikkeld te worden inzake de zuivering van afvalwater in landelijke gebieden:

- er moet een wettelijke regeling komen inzake kleinschalige en/of individuele zuivering waarbij zoveel mogelijk gezamenlijke en/of collectieve oplossingen moeten nagestreefd worden om de gewone burger niet voor relatief grote kosten te stellen. Het falend ruimtelijk beleid uit het verle-

den mag niet eenzijdig afgewenteld worden op de individuele burger. Naar de toekomst toe dient echter duidelijk het verantwoordelijkheidsprincipe ten volle toegepast

- omwille van de hygiënische onbetrouwbaarheid en de ongecontroleerde aanwending ervan moet de directe afzet van septisch materiaal in de landbouw strikt aan banden gelegd worden en moet de gecontroleerde afvoer naar een zuiveringsstation als algemene regel opgelegd worden

- er dient een reglement uitgewerkt inzake inrichting en onderhoud van individuele voorbehandelingsinstallaties met een link naar het heffingsstelsel om dubbele betaling te voorkomen en correct gebruik te stimuleren

- waar technisch mogelijk (helling van de riolering, toestand rioleringsstelsel, aard van de toegepaste zuiverings-technologie,...) en ecologisch verantwoord (problematiek overstorten) moet er een uitdovingscenario voor individuele voorbehandelingsinstallaties uitgewerkt worden om het probleem van het septisch materiaal structureel aan te pakken

- wisselwerking met andere besturen (cfr. aanleg rietvelden of andere systemen in het kader van plattelandsinrichting door de Vlaamse Landmaatschappij) moet mogelijk zijn

- herwaarderen natuurlijke grachten en bekenstelsels

- verbeteren zelfzuiverend vermogen door ingrepen op het bekenstelsel

Tot slot is er het grensoverschrijdend aspect dat meer en meer aandacht vraagt.

Zo kan men niet omheen het "Verdrag inzake de Bescherming en het Gebruik van Gemeenschappelijke Waterlopen en Internationale Meren" (Verdrag van Helsinki, 17 maart 1992) dat uitgaat van stroomgebiedgericht beheer. Meer in het bijzonder dient hierbij gewezen op het belang van de zogenaamde Waterverdragen (Verdrag inzake de bescherming van de Schelde en dito Verdrag voor de Maas) die in dat kader werden onderhandeld. Hierbij werd een Internationale Commissie voor de bescherming

van de Schelde ingesteld, evenals voor de Maas tot wiens taken onder meer behoort :

- de uitwisseling van gegevens en het opstellen van inventarissen ;
- afstemmen van programma's ;
- opstellen van gemeenschappelijke doelstellingen ;
- evalueren van de actieprogramma's ; en andere gezamenlijke initiatieven beschreven in het artikel 5 van het Verdrag.

De Verdragen werden op 26 april 1994 door Nederland, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest en Frankrijk ondertekend (Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk België verkiezen het statuut van waarnemer). De Vlaamse regering hechtte op 20 april 1994 haar principiële goedkeuring aan beide verdragen met de bedoeling deze in de komende maanden te ondertekenen.

In afwachting van de ratificatie van de Verdragen door de respectieve parlementen, dienen de Commissies en de daarbijhorende secretariaten zo vlug mogelijk ten voorlopigen titel hun werkzaamheden te starten. Hierbij zal het nodig zijn alle bestaande overlegstructuren op interregionaal niveau te analyseren, rationaliseren en herstructureren.

Een intense samenwerking tussen de bekencomités en de Schelde- en Maascommissies lijkt de aangewezen weg om te komen tot een haalbaar en gestructureerd integraal stroomgebiedbeheer.

Als besluit zou ik nog de nadruk willen leggen op de twee, m.i. belangrijkste uitdagingen waarmee het waterzuiveringsbeleid vandaag en ook in de toekomst zal te maken hebben:

- het geïntegreerd benaderen van de problematiek
- het besef bij de respectieve doelgroepen van ieders gedeelde verantwoordelijkheid

Ik hoop dat deze studiedag een bijdrage mag zijn tot elk van beide aspecten.

*F. VAN SEVENCOTEN
Vlaamse Milieumaatschappij
A. Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem*

AANKONDIGING IWSA workshop "Membranes in drinking water production"

De "standing committee on desalination and water reuse" van de International Water Supply Association (IWSA) organiseert van 27 tot en met 29 maart 1995 een workshop "membranes in drinking water production". De workshop wordt gehouden in Parijs. Gedurende twee dagen zullen bijdragen geleverd worden over de volgende aspecten:

- toepassingen van membraanfiltratie op grote schaal;
- membraanfiltratie als desinfectiebarrière;
- verwijdering van opgeloste organische stoffen;
- verwijdering van opgeloste anorganische stoffen;
- vervuilingproblematiek;
- afzet en/of verwerking van concentraat.

Op de derde dag staan een aantal excursies naar praktijkinstallaties in de omgeving van Parijs op het programma.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij

Mme Edith Weitz, Compagnie Générale des Eaux, 32, Place Ronde, Cedex 82, 92982 - Paris la Défense, fax. (33.1) 46 35 31 50